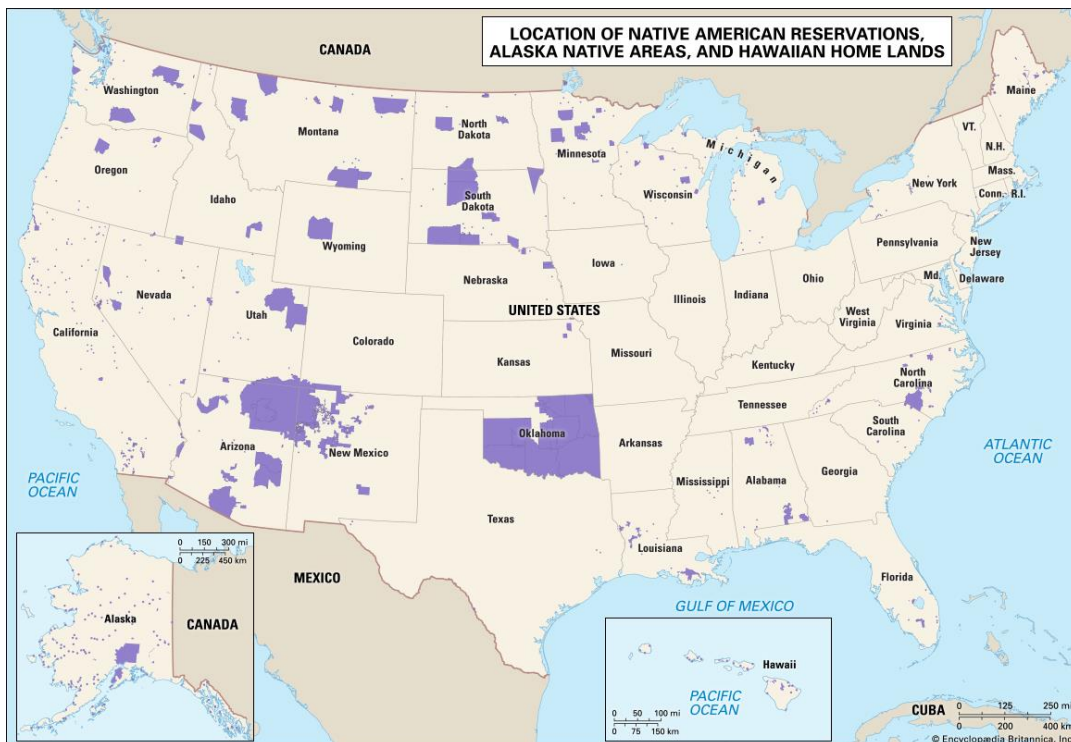

PREBIVALSTVO SEVERNE AMERIKE (2. del)

Ko je Kolumb priplul v Ameriko je mislil, da je prišel v **Indijo**, zato je prvotne prebivalce poimenoval **Indijanci**. Indijanci med seboj seveda niso bili enotni. Živel so v različnih plemenih, ki so bila tudi na različni stopnjo razvoja. Ljudstva so si bila tudi kulturno in jezikovno zelo različna. Ukvarjali so se predvsem z lovom, nabiralništvom in poljedelstvom. S prihodom Evropejcev, so le ti prinesli s seboj različne bolezni, ki jih Indijanci niso poznali, se je začel njihov zaton. Ker niso bili odporni na te bolezni, so bile smrtne žrtve velike. Po nekaterih ocenah se je njihova populacija zdesetkala za kar 90%. Poleg bolezni, so ji Evropejci nasilno preganjali z njihovih zemljišč. Indijance so potiskali na zahod, v sušne predel Amerike, kjer so ji nato zaščitili v **rezervatih**. Ti rezervati, so bili ustanovljeni z namenom ohranjanja njihove kulture in načina življenja, vendar so bili potisnjeni na najslabša zemljišča in območja, kjer možnosti zaposlitve ni. Potisnjeni so bili na rob družbe in zato se je velika večina izselila iz teh rezervatov v večja mesta.

Slika 1: Število rezervatov v ZDA

Na skrajnem severu celine živijo **Inuiti**, ki smo jih včasih imenovali **Eskimi**. Izraz Eskimi se za Inuite opušča, ker je s pomenom "jedci surovega mesa" žaljiv. So

drugačni od staroselcev, saj pozimi živijo v **iglujih**. Vse bolj opuščajo ribolov in se odločajo za druge gospodarske možnosti, čeprav so zelo omejeni z izbiro.

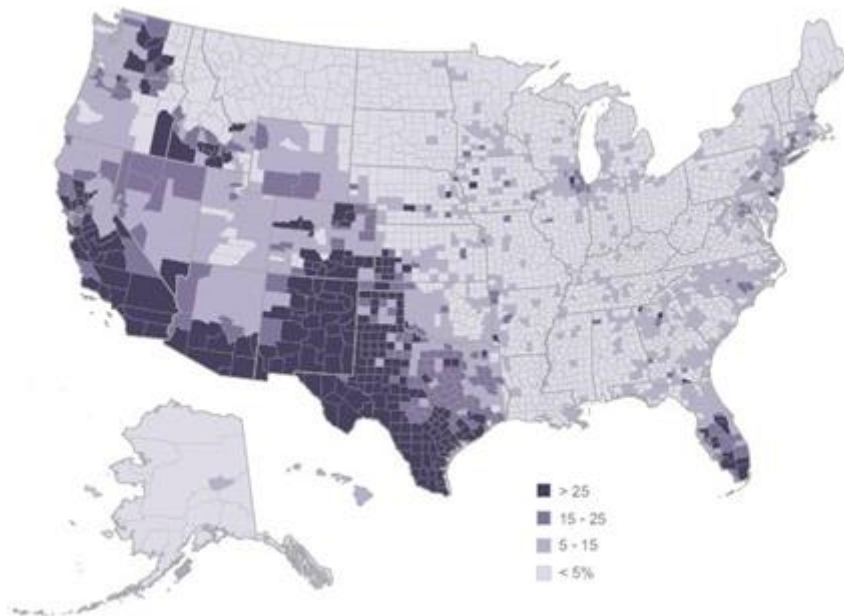
Staroselci v Severni Ameriki, predstavljajo le 1% vsega prebivalstva. Veliko težav so imeli s pridobivanjem pravic in še danes **niso enakovreden del ameriške družbe**. Inuiti so v Kanadi dobili svoj teritorij **Nunavat**.

V 17. stoletju so Evropski priseljenci za prisilno delovno silo v rudnikih in na plantažah (bombaž in tobak) iz Afrike pripeljali več milijonov **sužnjev**. Suženjstvo so v ZDA sicer uradno odpravili po koncu državljanske vojne (1865), vendar so rasni predsodki in slabši položaj temnopoltih še dolgo ostali del vsakdana. Njihova enakopravnost je tudi v današnjem času ponekod kršena. Sestavljajo približno 14% prebivalstva, v statistiko so zajeti tudi **mulati**, torej potomci iz rasno mešanih zakonov. **Afroameričani** pripadajo največ nižjemu revnemu sloju prebivalstva. Na jugovzhodu ZDA, kjer jih je največ, so pogosta tarča **rasistični napadov**, tudi s strani policije. To se je v zadnjih letih podkrepilo z gibanjem **Black lives matter**, saj se večkrat zgodi, da policisti streljajo na neoborožene temnopolte prebivalce. Več o rasizmu v Severni Ameriki si lahko ogledate na spodnji povezavi.

<https://www.youtube.com/watch?v=qwIjKuitlu8>

Špansko govoreči (*Hispanic Americans*). Po poreklu so iz Latinske Amerike a niso homogena skupnost. Nekateri prihajajo s **Karibskega otočja** in se naseljujejo bolj na vzhodnem delu ZDA, večji del pa jih je iz **Mehike** in se naseljujejo na jugozahodu. Kot omenjeno v prvem delu, številni prečkajo mejo ilegalno in zaradi pomanjkljive dokumentacije imajo majhen vpliv v družbi in nimajo volilne pravice. Postaja pa španščina nekakšen drugi uradni jezik na jugozahodu Amerike.

Slika 2: Zemljevid deleža **Špansko govorečih Američanov**. Bolj temna je barva, več jih je.

Azijski Američani so **najmanj homogena** (velike razlike med njimi) skupnost saj prihajajo iz različnih delov Azije. Največ jih je sicer s Kitajske in Japonske. Največ jih je v velikih mestih ob tihooceanski obali in zaradi izobrazbene sestave, so zaposleni večino v težjih in zahtevnejših poklicih. Dohodki na družino so lahko celo višji, kot pri belcih.

Talilni lonec in kulturni mozaik

Zaradi vse večje raznolikosti in različnih obdobji priseljevanja, so se v ZDA in Kanadi izoblikovala dva različna procesa **integracije** (vključevanja) priseljencev v družbo. V ZDA poteka **asimilacija** po procesu imenovanem **talilni lonec (melting pot)**. Cilj tega je, da priseljenci opustijo svojo kulturo in svoje običaje ter prevzamejo **ameriški način življenja**, ki ga pogosto vidimo v filmih. Najočitnejši simbol tega je ameriška

zastava povsod ne samo pred domom. V zadnjih desetletjih, zaradi spremenjene strukture priseljencev in ker jih je vedno več, prihaja do trenj in talilni lonec več ne deluje kot bi moral. V zadnjih letih se pojavljajo različne debate, kako zmanjšati razlike med etničnimi skupinami. Ena teh je **pozitivna diskriminacija** v smislu določevanja rasnih kvot za univerze in delavna mesta. To pomeni, da ne glede na uspeh morajo zagotoviti določeno število mest za ljudi drugih rasnih skupin. To velja edino za državne univerze saj so šolnine na ameriških univerzah zelo visoke (tudi čez 30.000\$ na leto). Tudi način integracije se spreminja. Vse kaže na prihodnost **kulturnega mozaika** kot ga imajo v **Kanadi**. To je prihodnost, kjer bi bile vse etnične in rasne skupnosti popolnoma vključene v družbo, hkrati pa bi ohranile svojo identiteto. A vse večjo skrb povzroča delitev ne več toliko na rasne in etnične skupine, ampak po socio-ekonomskih dejavnikih. Prebivalstvo se vse bolj deli na bogate in revne in srednji sloj v ZDA vse bolj in bolj izginja. Razdelitev bogastva v ZDA si lahko ogledate v spodnjem filmu:

<https://www.youtube.com/watch?v=QPKKQnijnsM>